

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Svmma Bvllarii Earvmve Svmmorvm Pontificvm
Constitvtionvm Qvae Ad Commvnem Ecclesiae Vsvm post
volumina Iuris Canonici, vsq[ue] ad Sanctissimum D. N.
D. Pavlvn Papam V. emanarunt**

Quaranta, Stefano

Venetiis, 1619

Residentia.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10793

Lectæ, & publicatæ fuerunt in prædictâ Regula, Ordinationes, & Constitutiones, Romæ in Cancellaria Apostolica, Anno Incarnationis Dominicæ, Millesimo sexcentesimo quinto, die vigesima prima mensis Maii Pontificatus prælibati Sanctissimi D.N. Anno Primo.

Claudius Ciccolinus Apostolicæ Cancellariæ Custos

RESIDENTIA.

PRÆTER Summissas sciendum est, quod contra obligatos residere, & non residentes attenditur dispositio Sacrorum Canonum, ut in tit. de cleri. non residen. & Conc. Trid. sess. 6. de refor. c. 1. & 2. & sess. 23. de refor. c. 1. ac sess. 24. de refor. generali c. 12. Pius V. super residentia faciendâ in parochialibus per obtinentes eas, ac canonicatus, aut dignitates, seu aliud beneficium constitutionem edidit Rom. publicatam die 15. Iunii 1568. fol. 1021. in Bull. incip.

Cupientes pro nostri pastoralis officij munere Christi fidelium animarum salutem, quantum cum Deo possumus salubriter consulere, & parochialibus ecclesiis ab earum Parochis, prout tenentur, in diuinis debere, & laudabiliter deseruire, inhærendo etiam decretis Sacri Concilij Tridentini, Motu proprio, & ex mea deliberatione certaque scientia nostra, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine hac nostra perpetue valitura constitutione, omnes, & singulos Rectores parochialium Ecclesiarum cuiuscunque dignitatis, status, gradus, ordinis, conditionis, & præminentia fuerint, in quibuscunque Regnis, Prouincijs, Ciuitatibus, Diocæsiibus, ac alijs Christiani Orbis partibus consistentes, qui parochialem Ecclesiam, ac canonicatum, aut dignitatem, etiâ post Pontificalem maiorem, seu collegiatam Ecclesiis, seu aliud quodcunque beneficium ecclesiasticum, etiam quatenusque dispensationum a Romanis Pontificibus prædecessoribus nostris seu principalem in quibusuis Patriarchalibus, aut Metropolitanis, vel Cathedralibus, seu etiam a nobis hæcenus quomodolibet impetratarum, ac literarum Apostolicarum desuper expeditarum titule, quas omnes hac præsentis constitutione abolemus, & reuocamus, seu quocunque alio prætextu obtinent, cum prima, & præcipua debeat esse cura animarum, eos ad residendum in Ecclesia Parochiali, & ibi in diuinis deseruendum, debitoque eorum officio fungendum omnino teneri, & obligatos esse, ac ad id per Episcopos, & aliorum locorum ordinarios etiâ tanquam Apostolicæ Sedis delegatos, sub sententijs, & censuris ecclesiasticis, ac pecuniarijs arbitrio eorum declarandis, ac etiam priuationis dictarum Parochialium, & aliorum quorumcunque beneficiorum pœnis, quacunque appellatione remota, cogi, & compelli posse, & debere auctoritate Apostolica tenore præsentium statuimus, præcipimus, & ordinamus. Eos tamen si residentes in Ecclesijs parochialibus omnes, & singulos fructus, redditus, & proventus, etiam canonicatus sui vel dignitatis, seu alterius cuiuscunque beneficii, exceptis dumtaxat quotidianis distributionibus, & alijs quæ ex iusta causa absentes percipere non solent lucrari volumus. Sicque per quoscunque iudices, &c. Non obstantibus, &c.

Hæc constitutio loquitur de habentibus parochialem, & canonicatum ex dispensatione, aliter tamen esset, si dignitati vel præbendæ parochialis sit annexa. c. extirpanda §. qui vero. de præb. & c. super eo eod. tit. lib. 6. & quid si tunc animarum cura incumbere voluerit vide Conc. Trid. sess. 22. de refor. cap. 3. vers. quod si alicui.

Quod.

Quod autem communis opinio asserit Clericis absentibus ex quavis causa iusta deberi quidem fructus ecclesiasticos, quia censentur ut presentes, c. de cerero, & cap. ad audientiam, de cler. non resid. cap. 1. eod. tit. lib. 6. non autem distributiones quotidianas, quæ non dantur nisi interessentibus horis Canonice, & diuinis officijs, vt d. c. 1. & c. cum non deceat, de elect. in 6. & c. licet de præb. Hoc quidem sane intelligendum est, vt locum habeat in distributionibus propriis, & veris, quæ actu distribuuntur interessentibus; Aliæ enim quæ non actu distribuuntur, sed in fine anni, non dicuntur proprie distributiones; & in his non procedunt iura disponentia privilegiatis non deberi distributiones gl. ver. perceperint d. c. 1. de cler. non resid. lib. 6. & ibi Domin. Gemin. in §. qui vero, & in c. licet de præbend. ver. distributiones enim proprie, extrauag. Ioan. 22. cum nonnullæ ecclesiastica. Calder. conf. 21. de præbend. & in conf. 1. de cler. non resid. Abb. in d. c. licet, & in c. olim, de verb. signif. optime declarat Card. Paris. in conf. 32. vol. 4. itaque clericus absens ab ecclesia sua, vt literis operam nauaret in aliquo publico studio, vel academia bonarum Artium Iuris Diuini, & humani ad maiorem ecclesie utilitatem, potest tuta conscientia percipere illas distributiones improprie dictas, quæ mensa communis, seu grossa dicitur, nempe census, & fructus seu decimas, vel alios redditus decimarum loco assignatos ecclesie, qui in fine anni distribuuntur clericis, & ei de iure debentur ex iusta causa absentis, nõ autem mortuariæ, ceteraque emolumenta in dies obuentientia, quæ interessentibus tantum pro labore distribuuntur dietim.

AD DITIO. Iuxta præfatam doctrinam consuluerunt etiam Felyn. in conf. 18. loquens in canonico absente ex causa studij, & Rebuff. in conf. 174. nu. 3. loquens in canonico absente commorante in seruitio Episcopi, scilicet quod fructus, qui copulantur inter grossos, & singulis annis percipiuntur nomine Capituli per eius ministrum, & in communi ponuntur, ac postea in fine anni secundum numerum canonicorum diuiduntur in portiones prædictis ex iusta causa absentibus debeantur, idque comprobatur tum auctoritate glossæ notab. in extrauag. vnic. in ver. in totum sub tunc sede vac. inter com. quam sequitur Rota diuers. decis. 33. sub nu. 5. par. 1. & Hieron. Gonzalez in comm. ad 8. regulam Cancel. §. 7. proam. nu. 205. dicentis distributiones quotidianas proprie esse, quæ actu distribuuntur, & non alias, tunc rationes in pluribus ecclesijs Cathedralibus, & Collegiatis sunt Canonice non habentes præbendas distinctas, aliosque fructus præter memoratas distributiones, in quibus dicitur taxat. Canonice redditus consistunt, & tunc huiusmodi distributione dicuntur efficere præbendam, eiusque loco succedunt, ac fructuum nomine veniunt optime Philip. Prob. alios citans in addit. ad Ioan. Monac. in c. vn. nu. 60. de cler. non resid. in 6. & Tiber. Decian. in proprijs terminis in conf. 43. nu. 13. vol. 1. quas si non possent absentes ex causa studij consequi, eorum priuilegium redderetur inutile, & sine effectu, nihilque eis prodesset, quod est inconueniens, arg. tex. in c. in his de priuileg. & in capitul. si Papa. eod. titul. lib. 6. Rebuff. in praxi titul. de differ. inter priuileg. & rescript. num. 11. & in specie tradunt Horat. Lucius in tract. de priuileg. scholar. priuileg. 98. limit. 1. ac Gregor. Tolos. in instit. nou. rei benef. c. 7. sub nu. 12. Et quamuis Alexander Moneta in tract. de distribut. quotid. par. 2. q. 10. nu. 24. & infra in hoc quodammodo aliter sentire videatur, ego tamen id habeo pro absolute. fertur etiã Sac. Conc. Trid. Congregatione illud declarare in eum, qui sequitur modum videlicet Congregatio censuit Canonicum absentem studiorum causa percipere quidem fructus præbendæ, nõ autem distributiones quotidianas, quod si in huiusmodi distributionibus

bus omnes Capituli redditus consistant, percipere etiā distributiones dempta tertia parte, quae in seruitibus accrescit, nullo autem casu debet esse ipsum Canonicum percipere distributiones missis, aut defunctorū anniuersarijs applicatas, Eadem Sacra Congreg. declarans c. 3. Conc. Trid. sess. 21. de ref. (referente Gonzalez in pract. 5. 7. nu. 79.) censuit dicens sic. Absentia causa studiorū, etiā obtenta a Sede Apostolica, nō excusat ab amissione istius tertiae partis detractae, sicut nec excusat ab amissione ceterarū distributionum quotidianarū: quae ne praecedenti declarationi aduersetur, in hunc sensum accipienda est. Et de Canonico Sacrae Scripturae Lectore in qualibet ecclesia iuxta formam c. 1. Conc. Trid. sess. 5. de ref. habendo idem Doctor nu. 180. subiecit eiusdem Sacrae Congregationis declarationem sub his verbis, Idē censendū est de docentibus in ecclesijs qui quamuis a seruitio chori absentes essent, possunt percipere fructus suorum canonicatum, exceptis quotidianis distributionibus, sed ex gratia diebus, quibus legunt habēdi sunt, sicut praesentes in choro & inseruiētes non modo illis horis, ut si mane legunt pro horis matutinis, & Missa solenni, sed etiā pro toto die, ut declarauit S. D. N. Greg. XIII. Et licet Domini de Grass in decis. 2. sub tit. de praeb. & decis. vn. nu. 8. sub tit. de cle. nō resid. voluerint, quod distributiones quotidianae etiam dicantur, quamuis solutio semel tantum certo tempore fiat, non autem in dies singulos, vel horas, quando tamen in solutione habetur respectus ad seruitium singularum horarum canonicorum, cui dicto annuit et Mandos de Signat. grat. tit. Pensiones vers. Distributiones quotidianae & in cōs. 13. nu. 3. illud intelligendum est, ut sint tales improprie sumpta secundum distinctionē a D. Authore praebita. Accedit praeterea, iuxta eosdē terminos fuisse per Dominos de Rota in vna Salamantina canonicatus, & praeben. conclusum teste Caputaquesi decis. 29. par. 2. nempe quod in condemnatione fructuum perceptorum per iudicē facta, licet non comprehendantur distributiones quotidianae, quae dantur interessenti, lūs qualibet hora pro seruitio personali, ille vero, quae fiunt in fine anni pro seruitio facto etiam vnius diei debeantur, & in sententiā veniant: quod vltimum scilicet An. Canonicus in lite quam super Canonicatu patiebatur, succumbens, cōdemnatus ad relaxandos fructus colligantia die mota litis, dicta condemnatio se extendat ad distributiones quotidianas, tangit etiam Alex. Mon. in praalleg. tract. par. 1. q. 6. nu. 16. & diserte explicat Gonzalez loco superius indicato nu. 55. & infra.

Verum reuocatur in dubium, an ut canonicus ex causa studij absens possit legitime fructus percipere, sit necessaria licentia sui Episcopi. Respondeo quod receptio sententiae se habet in negatiuam partem, quam etiam tenet Nauar. in Man. ca. 25. num. 121. imo quod de consuetudine fere vniuersali huiusmodi licentia non petatur, nec requiratur, post Pan. in c. tua. sub num. 5. de cler. non resid. affirmant Rebuff. in pract. tit. de dispen. de non resid. num. 25. Mandos. de signat. grat. verbo Indultum percipiendi fructus & c. & Greg. Tolos. loco praalleg. sub numero 10. & ratio est, quia ius eam concedit in cap. fin. de magistr. Conc. Trid. sess. 5. de ref. cap. 1. final. & frustra precib. impetratur, quod iure communi conceditur in l. 1. C. de thesaur. lib. 10. Limitatur ut Episcopi licentia requiratur, quando conferret se ad prostrandum alias sententias, praeter illas Sacrae Theologiae, vel iuris Pontificij, nisi in contrarium vigeret consuetudo Nauar. loco cit. Lopez ad Diaz. in pract. cano. crim. cap. 52.

Prædictam conclusionem videlicet non requiri Episcopi licentiā, & consensum propter absentia causa studij, intellige ad effectum lucrificandi fructus, secus tñ quo ad discessum, seu se absentandū ab ecclesia, tum ne proprius Prælatus contemni videatur, tum etiā quia ipse Episcopus cognoscere, & ad iudicare habet, an ab
 jentia -

sentia sit pro causa studij, quanto tēpore duratura, & ad quam scientiam adipiscēdam, qui etiam tanquam superior licentiandi arbitrari debet, an sit habilis siue aptus ad discendum, ne illi ingenium, & natura repugnent, ac resistant, aut in loco ad quē se transferre destinauerit, regatur, & uigeat generale studium, ad text. in c. 2. ubi Doc. de priuil. in 6. an minus competens studiorum exercitium c. tua de cler. nō resid. Item Episcopus attendere debet qualitatem status ipsius ecclesie ne propter talem discessum graue detrimentū patiatur in cultu diuino ex ministrorum defectu arg. text. in c. pen. de cler. non resid. Pan. in d. cap. tua sub numer. 5. & Alex. Mon. in præcit. tract. par. 2. q. 14 sub num. 27. quam licentiam si sine causa proprius Prelatus concedere denegaret, tunc potest haberi recursus ad superiorem, ut eum compellat ad illam dandam, idem Pan. in c. relatum. num. 6. & in eo c. tua. nu. 3. ubi etiam Card. Zab. q. 4. de cler. non resid.

Et quoniam hæc concessio est limitata ad certum tempus scilicet ad quinquennium, & non ultra d. c. si. non otiose dubitatur, quid si dictum tempus ab Episcopo prorogetur. Respondeo, quod hæc Episcopi licentia nihil operatur, ita sane sacra censuit Congregatio his verbis videlicet. Licentia, ut quis abesse possit causa studij, a seruitio sue Ecclesie, uel sui Canonatus non suffragatur ultra quinquennium impetrata a die, quo capit studere, quam declarationem refert Lopez ubi supra, & Rodrig. in sum. par. 2. c. 38. Num autem Canonici, ut prædicto indulto percipiendi fructus in absentia gaudeant, possint eodem tempore in studio esse ultra duos, ex eodem collegio uidentur Host. Panor. & alij in ca. ad audientiam. de cler. non resid. quib. adde Horat. Lucium d. priuil. 98. limit. 2.

Prædicta amplia, ut in tantum sit priuilegiata, ac prerogatiua digna absentiaratione studiorum suscepta, quod in hoc casu non tenetur Canonicus loco sui Vicarij, seu substituti relinquere, tum quia defectus ipsius absentis potest suppleri per alios de Capitulo tum quia contingere possit, quod detracta portione substituti nihil sibi remaneret. Panor. in ca. licet. nu. 9. de præb. Nec omnino Ecclesia dicitur non seruire, (inquit Oldr. cons. 220. num. 3.) qui proficiendo in studio, literarum parat se ut ipsi, imo & uniuersali Ecclesie possit existere fructuosus arg. text. in cap. cum ex eo. de elect. in 6.

Limita ut non sufficiat Canonico ad hoc ut huius priuilegij commodo potiri possit, in studio morari, & scholas ingredi, qui re ipsa nō proficeret, operamque daret, ut addisceret sed otiose uineret, ita sentire uideatur Abbas ind. c. fin. nu. 6. & Felyu. sub nu. 2. & in specie Alber. de Rosate loquens contra eos, qui uadunt ad studium, non causa studendi, sed ut habeant fructus beneficiorum, sine labore residentia in l. & qui data opera. sub nu. 1. ff. ex quib. caus. maior. & c. sfortia. Oddo. in tract. de resilio in integ. par. 1. q. 7. art. 14. num. 131.

Item limita in Parochis, qui hodie post Conc. Trid. Sess. 23. de ref. c. 1. S. eadem omnino, non possunt studiorum causa absentiam facere, nec Ordinarij talem licentiam eis concedere, ut declarauit Sacra eiusdem Conc. Congregatio relata per Hieron. Gonzalez in comment. ad 8. reg. Canc. gl. 6. num. 351. sic dicens. Obiuentibus Parochiales Ecclesias post Conc. Trid. studendi licentia, ac in absentia studiorum causa fructus percipiendi, non datur. Et potest, esse ratio secundum præf. Doc. nā cū hodie parochiales Ecclesie provideantur per concursus, presupponitur, quod ille, qui tamquam idoneior Parochialem ecclesiam per concursum alios superando affectus fuerit, iam prius ita studuerit, quod studiorum causa abesse necesse non sit, & ideo cessat occasio absentia, ne sub hoc prætextu seruitiū deserviat. Hinc Pius 4. quadam sua constituit. Roma in Cancellaria Apost. publicata die 24. Nouemb.

1564. fol. 83 r. in Bullar. declaravit, quod dispensationes de non residendo, & beneficiorum fructibus percipiendo ratione Studii non valeant sine consensu ordinario- rum, vt sequitur.

Sanctissimus in Christo Pater, & dominus noster D. Pius diuina providentia Papa iij. ad cuius aures nuper peruenit, non nullos curata vel alios factos ordi- nes, aut personalem residentiam requirentia beneficia obtinentes sub pretextu, quod literis operam dare cupiebant, post confirmationem Conc. Trid. per san- ctitatem suam factam, & publicatam secum, vt literarum studio in loco, ubi il- lud vigeat generale, actu insistendo ratione beneficiorum, per eos obtentorū hu- iusmodi vsque ad quinquennium, vel aliud tempus tunc expressum, dummodo infra primum illius annū subdiaconi fierent, ad reliquos ordines promoueri mi- nime tenerentur, & iam iidem interim, quam alij, etiam ad eosdem ordines, vel eorum aliquem, seu aliquos promoti, quod similiter studentes beneficijs per eos obtentis, vel Vicarios idoneos, per locorum Ordinarios etiam congrua fructuū beneficiorum huiusmodi portione illis assignata, vel alias deputandos in diui- nis deseruendo, animarum curam illis imminentem exercendo, & alia incum- bentia onera supportando, sive ad simile tempus personaliter in eisdem benefi- cijs residere non tenerentur; nihilominus inter ea omnes eorundem beneficio- rum fructus percipere possent, per ordinariam Sanctitatis sue signaturam seu Pœnitentiarię sue officium dispensari, vbi que pariter indulgeri obtinuerunt, nul- lum in his, vel fraudi, vel circumuentioni locum, præsertim quo ad absentes a Ro- mana Curia, de quorum qualitatibus facilis notitia haberi non potest, quantum humana ratione prouideri potest, relinquere volens, Conc. etiam Trid. Decretis in harendo huiusmodi dispensationes, & indulta inactenus concessa, actam ip- sius Pœnitentiarię, quam Apostolicas, & alias desuper confectas, & conficien- das literas, processusque habitos, & habendos, per eandem dictis, absentibus nul- latenus suffragari, nisi singulorum Ordinariorū locorum, in quibus singula be- neficia huiusmodi consistunt, consensus gratis præstandus ad id accedat, Apo- stolica auctoritate declaravit, decernens irritum, & c.

In questione illa, An scilicet priuilegium, quo gaudent duo Canonici existē- tes in Episcopi obsequio, vt lucrari possint fructus in absentia, extendatur ad alios clericos inferiores non canonicos, dicimus, quod licet quidam Doctores affir- matius sentiant, dummodo interueniat ipsius Episcopi dispensatio, hoc tamen non ita indistincte a Dominis de Rota admittitur, scilicet quando solum occu- parentur in seruitio personali ipsius Episcopi, sed ita demum si alterum duorum concurrat, vel scilicet utilitas in specie illius ecclesię, de cuius fructibus lucrandis quaritur ex Io. And. in cap. 1. sub num. 4. de cler. non resid. in 6. Pateus decisio. 194. in fin. lib. 3. vel vrgens necessitas ipsius Episcopi ex Panor. in d. cap. ad au- dientiam, sub num. 8. & Nau. etiam addit, & ecclesia non indigeat seruitio, diffe- rentiã ratio assignatur, cum non sit tanta communio inter Episcopum, & cleri- cos inferiores, sicut est inter Episcopum, & Canonicos, qui sunt membra corpo- ris eius ad text. in cap. requisisti, de testam. accedit etiam, quia cum hæc sit ma- teria damnosa ecclesiis, cum per talem subtractionem diminuat cultus di- uinus, potius est restringenda, quam relaxanda. Abb. in c. cum dilectus nu. 7. de cler. non resi.

Item propositionem illam, quæ se habet, non debere canonicos absentes distri- butiones quotidianas percipere, nisi diuinis officijs intersint, amplia, & primo

Ses. 23.
c. 1. de
ref.

Cap. de
cetero
etc. ad
audien
tiã. de
cle. nō
resid.

De.
222. di
uersi
par. 2.

Cap. 1.
de cle.
nō ref.
in 6.
proce-

procedere etiam per illud spacium trium mensium, quo (iuxta decretum Conc. Trid. sessio. 24. de ref. capit. 12. §. præterea) ab esse licet, etiam si consuetudo esset in contrarium, sicuti censuit Sacra Congreg. referente Paris. lib. 1. de resign. benef. q. 10. num. 65. Secundo amplia ut nec liceat Capitulo aliquo prætextu prædictas distributiones quotidianas donare, aut remittere ei, qui ab ecclesia seruitio absuerit, quinimo cum, qui illas receperit teneri ad restitutionem, nec illas suas facere posse prout fertur eandem Sacram Congregationem declarasse, & colligitur ex eodem text. Concilii ibi. s. (quavis collusionem aut remissione exclusam,) sequitur Menoch. in addit. ad casum 429. num. 6. de arbit. iud. ad quod vide Nauar. notab. examinantem ac limitantem in miscellan. 56. de orat. Ceterum in quibus casibus principalis assertio limitanda foret, deque aliis ad hanc materiam pertinentibus post Doctores, & præsertim Philip. Prob. in d. c. 1. Adde Petr. Duen. in tract. regul. & fallent regula 206. Couar. lib. 3. var. resol. c. 13. Nauar. in cons. 9. & sequ. de cler. non resid. in antiq. & Hored. in tract. de benef. incomparib. par. 1. c. 17.

Quæ vero sint iustæ causæ excusantes a personali residentia, & ex quibus licitum sit per substitutum deservire, plures enumerantur per Io. de Sylu. in tracta. de benef. par. 4. q. 6. & post eum de illis agunt Rebus. Lopez, & Horeda locis citat. Inter quas potissima, & rationalis reputatur, quando graues superuenirent inimicitia, ita ut non possit parochus sine vitæ discrimine in beneficio residere, glo. in cap. fin. ver. excusationem, de cler. non resid. qua inimicitiarum causa durante poterit per annum ab ecclesia parochiali abesse de licentia Episcopi, qui idoneum Vicarium constituere debet, ut dictæ ecclesiæ inserviat, assignata ei de illius fructibus congruenti mercede ex declaratione Sacræ Congregationis relata a Lopez ubi supra, & interim debet ipse Episcopus partes suas interponere, ut inimicitia extinguantur, ac animaduertere, an culpa ipsius Parochi factum sit, quo minus inter annum reconciliatio processerit, quia nulli debet suus dolus patrocinari capit. audiuius, de collus. deteg. De signis vero seu coniecturis, ex quibus inter aliquos inimicitia, & odium præsumatur, nouissime scripsit Menoch. in tract. de præsump. lib. 5. præf. 43. Causas autem, ob quas Concil. Trid. sess. 23. de refor. cap. 1. permittit Episcopis in propria ecclesia, & diœcesi non residere, & ad tempus abesse, in gratiam eorundem Episcoporum declarat Tollet. in sum. lib. 5. cap. 4.

Præter Summissas in hoc verbo rursus sciendum est, extare infra scriptas, Sacræ Congreg. Concilii declarationes relatas per Hiero. Gonzalez in commentar. ad reg. 8. Cancel. Romæ impres. gl. 6. nu. 254. & infra, & sunt videlicet: An deficiente Magistro Grammaticæ in ciuitate, possit in ea curatus habitare, relicto idoneo Vicario, & approbato est congrua mercede in parochiali, dummodo solennibus diebus interire congregatio censuit non posse.

Item an Episcopo liceat pro cathedralis Ecclesiæ seruitio, & item suo, aliquem ex curatis suæ Diœcesis ex ipsorum Ecclesiis, constituto in illis idoneo Vicario, ad certa negotia adhibere, qui quando in huiusmodi sunt seruitio, a suis ecclesiis minime abesse censentur; congregatio censuit non licere. Et iterum.

An si Episcopus indicauerit expedire, uti opera alicuius curati pro Secretario, vel pro Vicario foraneo, possit abesse, vel excusetur a residentia, dummodo cura suæ ecclesiæ diligenter exerceatur. Congregatio censuit non posse.

Item Episcopus non potest uti opera parochi in visitatione, vel alia opera suæ

Dicecesis, nisi pro tempore duorum mensium a Concilio permisso, & idoneus Vicarius deputetur.

Item Inquisitoris, vel Subcollectoris Apostolici officium exercens, a residentia parochiali non excusatur.

Item obtinens parochialem ecclesiam per prouisionem Sedis Apostolicæ, & habens liberam curæ exercitium, & omnium bonorum, fructuum, & prouentuum ad dictam ecclesiam parochialem pertinentium, possessionem, licet in limine ad præ possessionis prædictæ mota sit fuerit per aliquem in petitorio, tamen tenetur ad residentiam in dicta ecclesia.

Itē, An Cappellani coadiutores Rectorū parochialium instituti auctoritate Apostolica teneantur ad personalem residentiam, ut Rectores ipsi? Congregatio censuit teneri. Quam declarationem narrat idem Doctor in præcit. commen. glo. 4. §. 9. nu. 16. qui etiam inferius. num. 30. attestatur eandem Sacram Concilii Trid. Congregationem censuisse, quod, propter deputationem coadiutoris, parochus cui datus est coadiutor, non poterit abesse a residentia. Nam parochus illiterato, qui suo muneri minus habilis est, potest episcopus coadiutorem dare, iuxta formam decreti Concilii Triden. sess. 21. de ref. capit. 6. qui si tunc abesse poterit, sequeretur, quod melioris conditionis esset stultus, quam peritus, contra text. in cap. eum, qui de præben. lib. 6. & vide etiam supra in verbo, distributiones quotidiana.

Ante publicationem Concilii Trid. Pius Quartus edidit Constitutionem super Residentia Episcopali Romæ publicatam die 13. Septembris, 1560. fol. 678. in Bullar. incip.

De salute gregis Domini nobis ex alto commissi, attentius cogitantes, ad ea libenter intendimus, per quæ grex ipse continua suorum eum eo residentia Pastorum præseruetur a noxiis, & in deuium prolapsus ad rectitudinis tramitem reducatur, ut pastores ipsi residentiam ipsam, prout tenentur commodius facere, ac circa ipsius gregis curam libentius, ac feruentius inuigilare, & illum ab errorum præcipitijs præseruare, ac in fide orthodoxa, & deuotione nostra continere valeant opem, & operam efficaces impetimus prout rerum, & temporum qualitate pensata conspiciamus in Domino salubriter expedire. Hinc est, quod nos Motu proprio, non ad alicuius nobis super hoc oblata petitionis instantiam sed de nostra mera deliberatione; Vniuersos, singulos venerabiles fratres nostros Episcopos, Archiepiscopos, Primates, & Patriarchas ab Ecclesijs, & dicecesibus suis absentes in virtute sanctæ obedientiæ ac sub interdicti ingressus Ecclesiæ pœna, eo ipso, absque alia declaratione incurrenda distincte præcipiendo monemus, ut omnibus postpositis quanto citius, in Romana Curia videlicet moram trahentes, intra vnum extra eam vero in Italia intra duos, extra vero Italiã existentes, intra quatuor menses a die publicationis præsentium in locis infra scriptis faciendam computandos, se itinere committere, & legitimis itineribus ad ecclesias, seu dicec. suas proficisci, & sese personaliter conferre, ac ibidem, ut tenentur, residere, & pastorale officium exercere debeant. Si quis autem a Patriarchali, Primatiali, Metropolitanæ, seu Cathedrali Ecclesiæ tibi quocunque titulo nomine, seu iure commissæ, quacunque illa dignitate, gradu, & præminetia præfulgeant, legitimo impedimento, seu iustis, & rationabilibus causis cessantibus sex mensibus continuis extra suam Dicec. morando abfuerit quarta partis fructuum vnus anni fabricæ Ecclesiæ, & pauperibus loci per superiorem ecclesiasticum applicandorum pœnam ipso iure incurrat. Quod si per alios

Pius. 4.

Conc.
Trid. sess.
6. de
res. c. 1.
& sess.
23. de
res. c. 10.

sex mēses in huiusmodi absentia perseverauerit, aliam quartam partem fructū similiter applicandam, eo ipso amittat; crescente vero contumacia, ut seniori factorum canonum censura subiciatur, Metropolitan. suffraganeos Episcopos absentes, Metropolitan. vero absentem, suffraganeus Episcopus antiquior residens sub pœna interdicti ingressus Ecclesiæ ipso iure incurrenda, in sua tres menses literas, vel nuncium Romano Pontifici denunciare teneatur, qui in ipsos absentes, prout cuiusque maior, aut minor contumacia exegerit, supremæ sedis auctoritate animaduertere, & Ecclesijs ipsis de Pastoribus vtilioribus providere poterit, sicut in Domino noverit salubriter expedire. Eosdem autem Patriarchas, Primates, Archiepiscopos, & Episcopos mandatis nostris parentes, & apud suas Ecclesias, seu in earum Dioc. personaliter residentes specialibus favoribus & gratijs prosequi volentes, ut liberius, & cōmodius eorum officio fungi valeant, eis, & eorum, cuilibet, ut quando resederint etiam prætextu quorumcumque delictorū & excessuum etiam atrociorum, etiam, hæresis, & læsæ Maiestatis. criminum per eos quomodolibet commissorum, ad comparandum personaliter in Rom. Curia per quoscunque iudices ordinarios, vel delegatos etiam S. R. E. Cardinales, nisi vigore specialis commissionis manu nostro, vel Romani Pontificis pro tempore existentis signatæ trahi aut citari non possint, nec debeant, atque aliter factas citationes, & censuras in eis appostas, ac inde secuta quacunque nulla, & irrita, ac nullius roboris & momenti fore, ac eos minime efficere, aut arctare statum & ordinatum. Nec non eos, & quemlibet ab omnibus & singulis decimis, subsidijs, & alijs oneribus ordinarijs, & extraordinarijs, quomodolibet nuncupatis, per nos & successores nostros Romanos Pontifices pro tempore existentes, ac Sedem Apostolicam etiam Motu proprio & ex certa scientia, etiam ad instantiam Regum & Principum quomodolibet, & ex qua vis etiam quantumvis urgentissima iustissima ac pia, & necessaria causa etiam pro defensione fidei Catholicæ ratione dictarum ecclesiarum nunc, & pro tempore impostis, illorumque solutione, auctoritate Apostolica, tenore præsentium, ex simili scientia penitus, & omnino eximimus, & liberamus, nec ad id a Dilectis filiis modernis, & pro tempore existentibus S. R. E. Camerario, nec non Camera Apostolica Thesaurario, Præsidentibus, & clericis, ac decimarum, subsidiorum, & aliorum onerum huiusmodi collectoribus, & subcollectoribus, seu exactoribus, & commissarijs ad id pro tempore deputatis etiam vigore quorumcumque privilegiorum, indulgentiarum, & literarum, etiam præsentibus derogantium, ac illarum totum tenorē de verbo, ad verbum exprimentium eis quomodolibet concessorum, & concedendorum cogi, seu compelli, & ob non solutionem huiusmodi aliquas sententias, censuras, & pœnas incurere posse decernimus, illisque & quibusvis alijs in virtute sanctæ obedientie, & sub nostre indignationis, nec non excommunicationis aut suspensionis, ac privationis suorum officiorum, & beneficiorum, quæ obtinent, & pro tempore obtinebunt, eo ipso incurrendis pœnis, ne eosdem Episcopos, Archiepiscopos, Primates, & Patriarchas sic in dictis Ecclesijs, vel earum Dioc. residentes, quoad in illis resederint, ut præfertur, ad solutionem decimarum subsidiorum, & onerum prælatorum cogere, ac propter illorum non solutionem excommunicationis, aut alias sententias, censuras, & pœnas promulgare quomodo audeant, seu presumant districtus inhibemus. Et in super eis eorum Episcopis, Archiepiscopis, Primatibus, & Patriarchis, sic, ut præmittitur, residentibus, vira privilegia, & indulta eis per quoscunque Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac Sedem Apostolicam, & Generalia Concilia, & Cancellaria

Cōc. Tr.
sess. 6. de
ref. c. 2.
& sess.
7. de re-
for. c. 14.
& sess.
25. de
regul.

ria Apostolica Regulas concessa, quae in suo robore permanere volumus, tanquam a dicta Sede delegati in quibuscunque civilibus, criminalibus, vel mixtis causis contra quoscunque clericos saeculares particulares, etiam extra eorum monasteria, seu regularia loca degentes regulariter quomodolibet exemptos auctoritate nostra procedere, & causas ipsas cognoscere, sineque debito terminare ac quicquid terminauerint exequi, & observari facere, ipsosque exemptos pro tempore delinquentes iuxta eorum excessus, & delicta punire, corrigere, & omnem iurisdictionem in eos exercere, omniaque alia, & singula in praemissis, & circa ea quomodolibet necessaria, & opportuna, quae nosmet facere, exercere, & exequi possemus in omnibus, & per omnia facere exercere, & exequi libere & licite valeant, plenam, & liberam licentiam, ac facultatem, auctoritate, & tenore praedictis concedimus, & indulgemus. Decernentes ab eorum ordinationibus, interlocutionibus, & decretis ante diffinitivam sententiam, vel vim diffinitivam habentem, & ubi agitur de morum correctione nullatenus, etiam ad nos, & Sedem Apostolicam appellari posse, & nihilominus per appellationes quoscunque contra praesentium tenorem quomodolibet interpositas minime causas devolui, aut etiam per quasvis inhibitiones etiam cum quibusvis censuris, & poenis eis a quibusvis ordinariis iudicibus, vel delegatis forsan faciendas, illarum ulteriorem cognitionem, & expeditionem, & ubi de morum correctione agitur etiam legitimam executionem minime impediri, aut censuris, & poenas huiusmodi ligari, aut irretiri censere. Sicque in praemissis, &c. Non obstantibus &c.

Dispositio huius Constitutionis est conformis d. Concilii citatis in margine. Quo publicato in anno 1564. Idem Pius IV. pro executione decretorum d. concilii contra non residentes alteram edidit Constitutionem Romae publicatam die 14. Decemb. 1564. fol. 83. Incip.

In suprema militantis Ecclesiae specula, meritis, licet insufficientibus divina dispositione constituti, cunctos non solum vigilantiae nostrae commissos dominicos greges, sed etiam singulorum pastorum suorum actus intensa nostrae mentis acie collustrantes studium efficacem, operamque sedulam ad hoc omnino statuiamus adhibere, ut quemadmodum operosum Sac. Conc. Trid. progressum felicemque exitum, Domino cooperante, praestitimus; Ita sanctissima huius decreta, ipsorum praesertim, qui in Apostolica sollicitudinis partem vocati sunt Pastorum officium concernentia non repide, neque dissimulanter exequamur. Sane licet in concilio praefato saluberrima fuerit ordinatione decretum quod omnes, & singuli Venerabiles fratres nostri Patriarchae, Primates Archiepiscopi, & Episcopi, & alii beneficiarii apud ecclesias sponfas suas residere teneantur non nulli tamen (quod non sine animi nostri dolore referimus) adeo sui, gregumque, quos deperditos, Saluator noster proprio sanguine redimere dignatus est sibi creditorum obliti sunt ut etiam nunc in alma vrbe vel alibi commoerentes, & sacro sancta spiritualis matrimonii inter eos, suasque ecclesias solenniter contracti iura confundentes, sponfas suas in longa quasi viduitate relictas, ac praedictas ecclesias quomodocunque sibi concessas inuisere, & apud illas, ut probos, & prouidos patres familias decet, residere non curent, in perditionem animarum suarum, & subditorum suorum, ac perniciosum exemplum, & scandalum plurimorum. Nos hanc illorum contumaciam alicuius, etiam temporalis poenae metu frangendam, & seu conuincendam esse censentes; Motu proprio, & ex certa scientia nostra, ac de Apostolica potestatis plenitudine, omnibus, & singulis Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, & Episcopis praefatis, ac

cap. 3.
S. Nec
liceat.
& ses.
24. de
ref.

gen. c.
II.

Cöcil.

Tri. ses.

13. de

refor.

ca. 1.

& ses.

24. de

refor.

gen. c.

10. &

20. ses.

22. de

refor.

c. 1.

aliis quibuscunque, etiam quavis auctoritate, dignitate, gradu, vel præminentia præfulgentibus, prædictas ecclesias in commendam, vel administrationem, aut alio quouis nomine obtinentibus, & aliis quibuscunque beneficiatis curam animarum habentibus, qui iuxta decreti super residentia in concilio prædicto promulgati tenorem, personalem in suis ecclesiis residentiam facere tenerentur, in virtute sanctæ obedientiæ, & ultra pœnas in dicto decreto Concilii contentas, etiam sub priuationis eorum a regimine, & administratione ecclesiarum suarum, ac aliis nostris, & pro tempore existentis Romani Pontificis successoris nostri arbitrio imponendis pœnis, districtè præcipiendo per Apostolica scripta mandamus, quatenus omni mora cessante in eisdem suis ecclesiis iuxta formam, & tenorem dicti concilii personaliter resideant; Et nihilominus si quos mandato nostro huiusmodi, quod absit, non parere contigerit, ne etiã tales absentes melioris in hac parte conditionis quã ceteri in suis ecclesiis residentes existant; hac nostra perpetuo valitura sanctione præsentis statuimus, & ordinamus, quod deinceps omnia, & singula mobilia, immobilia, etiam in Vrbe, vel eius districtu existentia, & se mouentia, res, & bona iura, & actiones cuiuscumque qualitatis, & quantitatis, & valoris, ac ubicunque locorum consistant ad Patriarchas, Primates, Archiepiscopos, Episcopos & alios quoscunque, etiam quavis auctoritate, dignitate, gradu, præminentia præfulgentes, Ecclesias prædictas in titulum, vel commendam, siue administratione, aut alio quouis nomine obtinentes, & alios quoscunque beneficiatos curam animarum habentes, qui extra prædictas ecclesias, ac diceceses, etiã in Romana Curia, a ut alibi degentes, & iuxta decretum, formam Concilii huiusmodi non residentes decesserint, pertinētia, & per illos suarum ecclesiarum, ac quorumcunque Monasteriorum, prioratum, Præpositurarum, & aliorum beneficiorum ecclesiasticorum, cum cura, & sine cura secularium, & regularium, quæ illi quomodolibet obtinuerint, ac fructuum, reddituum, & prouentuum ecclesiasticorum, nec non pensionum annuarum sibi super similibus fructibus, redditibus, & prouentibus reueruaturum, & assignatarum occasione querita, etiã si facultatem specialem de illis, aut eorum parte testandi, & alias libere disponendi a nobis, & quibuscunque aliis Romanis Pontificibus, prædecessoribus, & successoribus nostris etiã cum clausulis, quæ facultates huiusmodi reuocari non queant, aliisque irritantibus decretis obtinuerint, & in vim illarum literarum desuper confectarum de rebus, & bonis huiusmodi iamque disposuerint, tanquam spolia ad Cameram Apostolicam legitime pertineant. Liceatque dilectis filiis modernis, & pro tempore existentis commissario nostro generali, & suis, dictæque Camera deputatis in euentum decessus huiusmodi solitum inuentarium super rebus, & bonis præfatis cõficere, illaque prout de reliquis clericorum spoliis fieri solet, ad dilecti filii nostri moderni, & pro tempore existentis Generalis Thesaurarii manus redigere, dictæque Camera applicare cuiusvis licentia desuper minime requisita. Ac facultates, & desuper confectas literas prædictas, etiam motu, & scientia similibus etiam in recompensam laborum, & obsequiorum, etiam nobis, & Ecclesiæ Romanæ dictæque Sedi impensorum, quomodolibet concessas, & etiam iteratis vicibus approbatas, illarum omnium tenores præsentibus pro sufficienter expressis, & ad verbum insertis habentes in euentum obitus huiusmodi etiam si in Vrbe, aut eius districtu, vel alibi extra suas ecclesias, ut præfertur, contigerit ex nũne, pro ut ex tunc, & contra, in dictæ contumaciæ pœnam eiusdem potestatis plenitudine, & tenore reuocamus, cassamus, & annullamus; Ac tam eas, quam earum prætextu quomodolibet pro tempore condita, factaque testamenta, codicillos, legata, donationes, & alias

dispo-

dispositiones quaslibet, etiam ad pias causas, vel in remunerationem seruitiorum nulla, inualida, nulliusque roboris, vel momenti fore, neque cuiquam contra præsentium tenorem suffragari. Et sic per quoscunque iudices, & Commissarios quavis auctoritate fungentes, etiam S. R. E. Cardinales in quavis instantia, sublata eis, & eorum cuilibet, quavis alias indicandi, & interpretandi facultate, iudicari, & diffiniri debere, ac quicquid secus a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter attentari contigerit, irritum, & inane decernimus. Per hoc autem nostris, & Romanorum Pontificum prædecessorum nostrorum ordinationibus, reservationibus, & decretis, quo ad Prælatorum, & aliorum beneficiorum, etiam in suis Ecclesijs aut Diœc. residentium, & ibi decedentium, quæ etiam ampliamus, & extendimus ad habentes ecclesias in Urbis districtu, ibique residentes, & decedentes spolia Camera Apostolicæ applicata hæcenus emanatis nullatenus præiudicare, neque quicquam in eis alterare intendimus, sed ea in suo robore, vt antea manere volumus, præterquam quo ad eos, qui in suis ecclesijs iuxta formam prædicti Concilij resederint, & specialem licentiam testandi habuerint: hanc enim tantum saluam eis esse volumus, ita vt generalis licentia testandi eis quidem residentibus minime suffragetur, sed sola speciali si quam habuerint, tueri se possint. Ceterum &c. Non obstan. &c.

REVERENTIA DIVINORVM OFFICIORVM.
& Ecclesiarum.

PRÆTER Summissas sciendum est, quod vltra disposita in c. decet, de immunit. eccles. in 6. & in decreto Concilij Triden. de obseruandis, & euitandis in celebratione Missæ, incip. Quanta cura, vers. Ab Ecclesijs vero, &c. adest Constitutio Pii V. fol. 924 in Bullar. incipien. Cum primum. § Vt igitur.

PRÆTER Summissas sciendum est, quod contra illicita in Ecclesijs facientes, vltra pœnas per sacros Canones, & leges ciuiles comminatas; sunt aliæ pœnæ statuta per Constitutionem Pii V. sub dat. Romæ Kal. Aprilis 1566. incip. Cum primum §.

Vt igitur Deo Optimo Maximo, gloriosæ Virgini, & Sanctis omnibus debitus honor deferatur, Gregorii Decimi prædecessoris nostri Constitutionem innovantes, ac statuta Trid. Concilio obseruari volentes, statuimus, & ordinamus, vt ad Ecclesias sit humilis, & deuotus ingressus, quieta conuersatio, deuotis orationibus insistant, & omnes genibus flexis Sanctissimum Sacramentum adorent, ad nomen Iesu Christi Domini nostri cum exhibitione reuerentiæ caput inclinent, nullus in dictis Ecclesijs seditionem faciat, tumultum excitet, clamores moueat, impetumque committat, cessent vana, sedita, & profana colloquia, risus immoderati, & strepitus omnes iudiciorum, & alia quæcunq; diuinum officium perturbare possunt. Nullus intra Ecclesias deambulare audeat, siue præsumat, dum celebratur Sacra Missarum mysteria, & alia diuina officia. Qui vero prædicta petulanti animo contempserint, præter diuinæ vltionis acrimoniam, nostri quoque arbitrii pœnas incurrant, quæ omnia locorum quoque Ordinarii in suis Ecclesijs facient obseruari. Quicunque vero in Ecclesijs, dum ibi Sacrificium Missæ, & diuina celebratur officia, ac verbum Dei prædicatur, de ambulare, vociferari, aut verso tergo ad Sanctissimum Sacramentum irreuerenter sedere, aut aliquid, quod scandalum generet, aut diuina perturbet officia facere præsumpserit, pœnam viginti quinque